राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं

इजलास

माननीय अध्यक्ष श्री किशोर सिलवाल

राजस्व सदस्य श्री जीवन कुमार घिमिरे

लेखा सदस्य श्री डम्बर बहादुर कार्की

फैसला

२०७५।०७६ सालको निर्णय नं. १२७

पुनरावेदन नं. ९७ - ०७३-RB-००४६६

मुद्दाः- मूल्य अभिवृद्धि कर (२०७०/०७१) ।

ललितपुर जिल्ला ललितपुर उप-महानगरपालिका, वडा नं. २, सानेपामा प्रधान कार्यालय भएको सी.जी. फुड्स नेपाल प्रा.लि. (स्थायी लेखा नं. ३०००१०२८२) को तर्फबाट ऐ. को अख्तियार प्राप्त सहायक प्रबन्धक टिकाराज कार्की...............१ } पुनरावेदक

विरुद्ध

श्री ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर.................................... १

श्री आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट..१ } प्रत्यर्थी

उपस्थित कानून व्यवसायीहरु

पुनरावेदकका तर्फबाट : विद्वान अधिवक्ता श्री मेघराज पोखरेल

प्रत्यर्थी कार्यालयहरुका तर्फबाट : शाखा अधिकृत श्री अन्चन भट्टराई

अविलम्वित नजीरः ×

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालयः- ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुर

शुरु निर्णय गर्ने अधिकारीः प्रमुख कर प्रशासक श्री शंकरप्रसाद खरेल

शुरु कर्यालयको निर्णय मितिः–२०७२/५/३१

<u>प्रशासकिय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी</u>

निर्णय गर्ने कार्यालयः आन्तरिक राजस्व विभाग

निर्णय गर्ने पदाधिकारीः महानिर्देशक श्री चुडामणि शर्मा

निर्णय मितिः २०७३।३।८

पुनरावेदक कम्पनीका हकमा ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर समेतबाट मूल्य अभिवृद्धि कर, जरिवाना, थप दस्तुर एवं ब्याज समेत दाखिला गर्नुपर्ने गरी भएको आदेश उपर आन्तरिक राजस्व विभागमा प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिएकोमा आन्तरिक राजस्व विभागबाट कार्यालयको निर्णय नै सदर गर्ने गरी भएको निर्णय उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) बमोजिम यसै न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्र परी आज यस इजलासमा पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार रहेको छः-

<u>तथ्य खण्ड</u>

१. यस कार्यालयको कार्यक्षेत्र अन्तर्गत करदाता सी.जी. फुड्स नेपाल प्रा.लि.को आ.व. २०७०/०७१ को लागि मूल्य अभिवृद्धि कर तर्फको कर लेखा परीक्षण सम्पन्न भै पेश भएको प्रतिवेदनको आधारमा मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३ को नियम २९(१) बमोजिम कर, जरिवाना, थप दस्तुर र व्याज समेत गणना गरी करदाताबाट असूल गर्ने गरी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवनबाट मिति २०७२/५/१४ मा जारी भएको प्रारम्भिक कर निर्धारण आदेश ।

२. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७२/५/१४ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७२/५/१६ मा बुझी लिएको ।

३. करदाताले मिति २०७२/५/१६ मा बुझी लिएको सूचनाको जवाफ मिति २०७२/५/३१ मा पेश गरेको ।

४. मिति २०७२।५।१४ मा जारी भएको प्रारम्भिकर कर निर्धारण बमोजिम थप दस्तुर र व्याज थप गरी मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३ को नियम २९(३) बमोजिम अन्तिम कर निर्धारण आदेश जारी गर्ने गरी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवनबाट मिति २०७२/५/२७ मा खडा भएको निर्णय पर्चा ।

५. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरले मिति २०७२/५/३१ मा जारी गरेको आ.व. २०७०/०७१ को मूल्य अभिवृद्धि कर तर्फको अन्तिम कर निर्धारण

आदेशमा चित्त नबुझी सी.जी. फुड्स नेपाल प्रा.लि.ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७२/०७/२९ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन ।

६. करदाताले नेपाल बाहिर दर्ता नभएको **Thai Preserved Foods Factory Ltd.** बाट सेवा लिई उक्त कम्पनीलाई रोयल्टी सेवा वापतको भुक्तानीका बखत मू.अ.कर ऐन २०५२ को दफा ८(२) बमामेजिम कर निर्धारण गरी असुल गरेको नदेखिंदा कर निर्धारण आदेश सदर हुने । व्यवसायिक प्रयोजनका लागि निर्माण गरिने भवन लगायतका संरचना निर्माण मू.अ.करमा दर्ता भएको, नभएको वा आफैले.........बनाएको भए पनि मू.अ.कर ऐन २०५२ को दफा ८(३) आकर्षित हुने हुँदा सोही बमोजिम निर्धारण भएको कर निर्धारण आदेश सदर हुने । आय विवरणमा भन्दा मूल्य अभिवृद्धि कर विवरणमा घटी विक्री देखाएको सो प्रमाणित हुने, सबुत प्रमाण पेश दाखिल नभएको हुँदा करदाताको जिकिर नपुग्ने ठहर्छ । मू.अ.कर तर्फ छुट हुन गएको रकम आ.व. ०७१।०७२ को अन्य थपघट रकममा दाखिल गरी सकेको देखिएता पनि कर रकम ढिला दाखिला भएको देखिंदा सो अवधिको व्याज र जरिवाना लाग्ने हुँदा करदाताको जिकिर नपुग्ने ठहर्छ भन्ने आन्तरिक राजस्व विभागबाट मिति २०७३।३।८ मा भएको निर्णय ।

७. निवेदकलाई गैर कानूनी रूपमा नलाग्नु पर्ने कर लगाइएको कारणबाट निवेदकलाई गम्भिर अन्याय परेको हुँदा विपक्षी कार्यालयको उक्त निर्णय तथा सोही निर्णयलाई सदर गरी भएको विपक्षी आन्तरिक राजस्व विभागको निर्णय बदर गरी थप करको दायित्वबाट उन्मुक्ति दिलाई पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको जिकिर लिई करदाताको तर्फबाट मिति २०७३/०९/२७ मा यस न्यायाधिकरण समक्ष पेश भएको पुनरावेदन पत्र ।

८. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि (संहिता) ऐन, २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकिलको कार्यालयलाई पेशीको सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७५/०८/१२ मा भएको आदेश ।

ठहर खण्ड

९. नियम बमोजिम पेशी सूचिमा चढी पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको पुनराबेदन पत्र एवं प्राप्त सुरु मिसिल समेत अध्ययन गरियो ।

१०. करदाताको तर्फबाट उपस्थित हुनु भएका विद्वान अधिवक्ता श्री मेघराज पोखरेलले करदाता कम्पनीले Thai Preserved Foods Factory Ltd. को ब्राण्ड प्रयोग गरे वापत इजाजत शुल्क

रोयल्टी तिरेको हो । सो कम्पनीले करदातालाई कुनै प्रकारको सेवा प्रदान गरेको छैन । मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा ८(२) मा सेवा प्राप्त गर्दा मात्र आकर्षित हुनेमा रोयल्टीको सम्बन्धमा यो दफा नै आकर्षित हुदैन । दफा ८(२) बमोजिम कर निर्धारण भएको मिलेकै छैन । बस्तु अथवा सेवाको आपूर्ति नभई मूल्य अभिवृद्धि कर आकर्षित हुदैन । भवन मूल्य अभिवृद्धि कर ऐनको अनुसूची १ मा पर्ने हुनाले यसको आपूर्तिमा मूल्य अभिवृद्धि कर आकर्षित नै हुदैन । ऐनको दफा ८(३) बमोजिम भएको कर निर्धारण आदेश गैरकानूनी छ । करदाताले पेश गरेको वित्तीय विवरण ठिक साचो हो । वित्तिय विवरणमा भन्दा मूल्य अभिवृद्धि कर विवरणमा कम विक्री देखाएको होइन । कम विक्री देखाएको भनी थप कर असुल गर्ने गरी भएको कर निर्धारण आदेश कानून विपरित छ । छुट भएको मूल्य अभिवृद्धि कर समेत दाखिल गरी सकेकोमा ढिला दाखिला गरेको भनी थप दस्तुर र व्याज समेत लगाउने गरी भएको कर निर्धारण आदेश बदर गरी पाउ भनी गर्नु भएको बहस समेत सुनियो ।

११. त्यसै गरी प्रत्यर्थी कार्यालयको तर्फबाट उपस्थित हुनु भएका विशेष सरकारी वकिल कार्यालय काठमाडौंका विद्धान शाखा अधिकृत श्री अन्चन भट्टराईले करदाता कम्पनीले Thai Preserved Foods Factory Ltd. बाट सेवा लिई सो सेवा वापत रोयल्टी भुक्तानी गरेको र सो भुक्तानीमा मूल्य अभिवृद्धि कर नलगाएको हुँदा लगाउने गरी भएको कर निर्धारण आदेश कानून सम्मत छ । भवन लगायतका स्थायी संरचना निर्माण आफैले वा ठेक्कामा जुनसुकै प्रकारबाट निर्माण गरेपनि मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन २०५८ को दफा ८(३) बमोजिम मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने प्रावधान छ । करदाता कम्पनीले पेश गरेको वित्तीय विवरणमा भन्दा मूल्य अभिवृद्धि कर विवरणमा कम विक्री देखाएको र दाखिला गर्नुपर्ने मूल्य अभिवृद्धि कर समेत समयमा दाखिल नगरेको हुँदा दस्तुर तथा व्याज समेत लगाउने गरी भएको कर निर्धारण आदेश कानून सम्मत हुँदा सदर गरिनु पर्दछ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो ।

१२. पुनरावेदक कम्पनीका तर्फबाट लिईका पुनरावेदन जिकिरहरु, दुवै तर्फका विद्धान कानून व्यवसायीहरुबाट प्रस्तुत बहस बुँदाहरु र मिसिल संलग्न कागजात प्रमाणहरुको अध्ययन गरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा अव शुरु कार्यालयको निर्णय मिलेको छ वा छैन ? र पुनरावेदकको पुनरावेदन जिकिर अनुसार हुनेपर्ने हो वा होइन ? भन्ने तर्फ निर्क्योलमा पुग्नु पर्ने देखिन्छ । सो सम्बन्धमा निम्न बमोजिम हुने देखिन आयोः-

१३. पुनरावेदक करदाता कम्पनीले Thai Preserved Foods Factory Ltd., बाट उसको ब्राण्ड प्रयोग गरे वापत तिरेको रोयल्टीमा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन २०५२ को दफा ८(२) बमोजिम मूल्य अभिवृद्धि कर निर्धारण भएको कर निर्धारण आदेश गैरकानूनी छ भन्ने पुनरावेदकको पुनरावेदन जिकिरका सम्बन्धमा हेर्दा, ऐनको दफा ८(२) मा “नेपाल बाहिरको कुनै व्यक्तिबाट सेवा प्राप्त गर्न दर्ता भएको वा दर्ता नभएको व्यक्तिले यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम कर लाग्ने मुल्यमा भुक्तानीका बखत वा सेवा प्राप्त भएको बखत मध्ये

जुन पहिला हुन्छ सो समयमा कर निर्धारण र असुल उपर गर्नु पर्नेछ" भन्ने कानूनी प्रावधान रहेको देखिन्छ । त्यसैगरी सोही ऐनको दफा ५ मा नेपाल भित्र आपूर्ति।आयात भएका बस्तु वा सेवा नेपाल बाहिर निर्यात गरिएको बस्तु वा सेवाको कर लाग्ने मूल्यमा मात्र मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने भनी स्पष्ट रुपमा उल्लेख भएको र करदाता कम्पनीले Thai Preserved Foods Factory Ltd., थाइल्याण्डलाई भुक्तानी गरेको रोयल्टीमा मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने होइन करदाता कम्पनीले बस्तु वा सेवाको उपभोग नै नगरेको र सो कम्पनीको ब्राण्ड मात्र प्रयोग गरेको हो, ब्राण्ड प्रयोग गरे वापत मूल्य अभिवृद्धि कर लगाइनु गैर कानूनी छ भनी पुनरावेदनमा जिकिर लिएको र सोही करदाता कम्प्नीका उद्योग पति विनोद चौधरीको आत्मा कथाको पृष्ठ १२५ मा निजले Thai Preserved Foods Factory Ltd., को ब्राण्डको प्रयोग गरेको नभै ब्राण्ड नै खरिद गरेको भनी उल्लेख गरेको देखिंदा सो आत्मकथामा उल्लेखित व्यहोरा प्रमाण ऐन २०३१ को दफा ७(ग) मा "कुनै घटना वा मानिसहरुका आचरण वा काम कारोबारको सामान्यक्रम विचार गर्दा तर्कसँगत रुपमा अनुमान गर्न सकिने अन्य कुनै कुरा अदालतले अनुमान गर्न सक्नेछ" भनी उल्लेख भएको देखिंदा सो आत्मकथामा उल्लेखित व्यहोरा सहि हो भनी अदालतले अनुमान गर्नु पर्ने हुँदा करदाता कम्पनीले बुझाएको रोयल्टीमा मूल्य अभिवृद्धि कर लगाउने गरी भएको कर निर्धारण आदेश मिलेको नदेखिंदा बदर गरिदिएको छ अब सो सम्बन्धमा आवश्यक छानविन जाँचबुझ गरी कर निर्धारण गर्नु भनी मिसिल कर कार्यालयमा पठाइदिनु पर्ने देखिन आयो ।

१४. मूल्य अभिवृद्धि कर निर्धारणका सम्बन्धमा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा १९(२) र २६(१) बमोजिम करदाताले बुझाउनु पर्ने कर रकम म्यादभित्र दाखिला नगरेको अवस्थामा मात्र थप दस्तुर र व्याज लाग्ने व्यवस्था भएको भवन लगायतका स्थायी संरचना निर्माणमा दफा ८(३) बमोजिम मूल्य अभिवृद्धि कर दाखिला गर्ने सम्बन्धमा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन र नियमावलीमा कुनै अवधि नतोकिएकोले दफा ८(३) को कार्यान्वयनको सम्बन्धमा मिति २०७०।७।३ मा आन्तरिक राजस्व विभागबाट जारी परिपत्र आन्तरिक प्रकृतिको मात्र भएको, सो परिपत्र आन्तरिक प्रकृतिको मात्र भएको कुरा स्वयं आन्तरिक राजस्व विभागले उक्त परिपत्रलाई आफ्नो Website मा राखिएको कुरा मिति २०७३।१०।२१ को गोरखापत्रमा सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गरेकोबाट प्रमाणित भइरहेको र यस्ता विषयमा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा ३२ ख (२) बमोजिम आफ्नो Website मा वा राष्ट्रिय स्तरको पत्रपत्रिकामा प्रकाशन गर्नुपर्ने व्यवस्था भएको सन्दर्भमा गोरखापत्रमा प्रकाशित सूचनाले उक्त परिपत्रले तोकेको अवधिलाई आधार बनाई गोरखापत्रमा सूचना प्रकाशित हुनुभन्दा अगाडिको अवधिको पनि जरिवाना, थप दस्तुर र व्याज लगाएको हदसम्म ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरको निर्णय मिलेको नदेखिंदा सो हदसम्म उल्टी हुने ठहर्छ ।

१५. आय विवरण र मू.अ.कर विवरणमा करदाता कम्पनीले दाखिल गरेको आय विवरणमा भन्दा मूल्य अभिवृद्धि कर विवरणमा रु. ३७,१२६।- घटी विक्री देखाएको भनी सो रकममा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को २०(१) अनुसार कर निर्धारण आदेश भएको देखिन्छ । आय विवरण र मूल्य अभिवृद्धि कर विवरणमा के कसरी फरक पर्न गएको हो भन्ने जवाफमा करदाताले सामान फिर्ता हुँदा अन्तः शुल्क फिर्ता नहुने हुँदा फरक पर्न गएको हो र वास्तविक विक्रीमा कुनै फरक परेको छैन भनी उल्लेख गरेको देखिन्छ । वास्तविक विक्रीमा कुनै फरक नपरेको भन्ने सबुत प्रमाण करदाताबाट पेश दाखिल हुन सकेको देखिँदैन । पुनरावेदन जिकिरका भरमा मात्र कर कार्यालयबाट भएको कर निर्धारण आदेशलाई अन्यथा भन्न सकिने अवस्था नहुँदा कर कार्यालय र विभाग समेतबाट मूल्य अभिवृद्धि कर तर्फ घटी विक्री देखाइएको रकममा मूल्य अभिवृद्धि कर लगाउने गरी भएको कर निर्धारण आदेशलाई अन्यथा मान्नुपर्ने देखिन आएन ।

१६. करदाताले आ.व. २०७०।०७१ को विक्री रकम रु. ३२,३४,७५४।- को मूल्य अभिवृद्धि कर रु. ४,२०,५१८।- दाखिला गर्न छुट भएको र सो रकम आ.व. २०७१।०७२ को पौष महिनामा मूल्य अभिवृद्धि कर विवरणको अन्य थप घटमा डेबिट गरी भुक्तानी समेत गरेको हुँदा थप दस्तुर र व्याज लगाएको मिलेको छैन भनी पुनरावेदनमा जिकिर लिएको देखिन्छ । सो जिकिर सम्बन्धमा हेर्दा, करदाताले आ.व. २०७०।०७१ को कर रकम आ.व. ०७१।०७२ को पौषमा मात्र भुक्तानी गरेको देखिन्छ । समयमा कर दाखिला गर्ने कर्तव्य करदाताको भएको र सो कर्तव्य पुरा नगरी कर रकम ढिला दाखिल भएको भन्ने आधारमा मात्र छुट पाउन सक्ने अवस्था नभएको र के कति कारणबाट ढिला दाखिला भएको भन्ने सबुत प्रमाण समेत पेश दाखिल गर्न नसकेको अवस्थामा ऐन, नियम अनुसार नै ६ महिना ढिला दाखिला गरे वापत थप दस्तुर र व्याज लगाउने गरी भएको कर किार्यालय समेतको कर निर्धारण आदेशलाई अन्यथा मान्नुपर्ने देखिन आएन ।

१७. अतः स्थायी लेखा नं. ३०००१०२८२ भएका पुनरावेदक करदाता सी.जी. फुड्स नेपाल प्रा.लि. को आ.व. २०७०/०७१ को मूल्य अभिवृद्धि कर निर्धारणको सम्बन्धमा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७२।५।३१ को निर्णय र सोलाई समर्थन गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट भएको मिति २०७३।३।८ मा भएको निर्णयमा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन २०५२ को दफा ८(३) अनुसार भवन लगायत स्थायी संरचना निर्माणमा लाग्ने मूल्य अभिवृद्धि कर दाखिला गर्ने अवधि नतोकिएकोमा जरिवाना, थप दस्तुर र व्याज लगाएतको हदसम्म मिलेको नदेखिंदा सो हदसम्म केही उल्टी हुने ठहर्छ । त्यसै गरी **Thai Preserved Foods Factory Ltd.**, थाईल्याण्डलाई रोयल्टी भुक्तानी गरेको रकममा मूल्य अभिवृद्धि कर निर्धारण गरेको मिलेको नदेखिंदा बदर गरी दिएको छ । अब सो सम्बन्धमा जो जे बुझ्नु पर्ने हो बुझी पुनः निर्णय गर्नु भनी शुरू कार्यालयमा पठाउने ठहर्छ । अरूमा पुनरावेदकको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन । अरूमा तपसिल बमोजिम गर्नु ।

तपसिल

माथि इन्साफ खण्डमा लेखिए बमोजिम पुनरावेदक करदाता सी.जी. फुड्स नेपाल प्रा.लि. को आ.व. २०७०/०७१ को मूल्य अभिवृद्धि कर निर्धारणको सम्बन्धमा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७२।५।३१ को निर्णय र सोलाई समर्थन गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट भएको मिति २०७३।३।८ मा भएको निर्णयमा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन २०५२ को दफा ८(३) अनुसार भवन लगायत स्थायी संरचना निर्माणमा लाग्ने मूल्य अभिवृद्धि कर दाखिला गर्ने अवधि नतोकिएकोमा जरिवाना, थप दस्तुर र व्याज लगाएतको हदसम्म मिलेको नदेखिंदा सो हदसम्म केही उल्टी हुने ठहरी फैसला भएको हुँदा करदाताले राखेको रकम कानूनको म्यादभित्र नियमानुसार फिर्ता दिनु वा अर्को आर्थिक वर्षको कर रकममा मिलान गरिदिनु भनी शुरु कार्यालयलाई लेखी पठाइदिनू...१

Thai Preserved Foods Factory Ltd., थाईल्याण्डलाई रोयल्टी भुक्तानी गरेको रकममा मूल्य अभिवृद्धि कर निर्धारण गरेको मिलेको नदेखिंदा सो हदसम्म बदर हुने ठहरी फैसला भएको हुँदा अब जो जे बुझ्नु पर्ने हो बुझी सो सम्बन्धमा पुनः निर्णय गर्नु भनी फैसलाको प्रतिलिपी सहित मिसिल शुरू कार्यालयमा पठाइदिनू..२

विशेष सरकारी वकीलको कार्यालय, काठमाण्डौलाई फैसलाको जनाउ दिनू...................३

फैसलाको विद्युतीय प्रति अपलोड गरी प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गर्नु र शुरु तथा रेकर्ड मिसिल नियमानुसार गरी अभिलेख शाखामा बुझाई दिनू....................................४

जीवन कुमार घिमिरे
(राजस्व सदस्य)

उक्त रायमा हाम्रो सहमति छ ।

डम्बर बहादुर कार्की
(लेखा सदस्य)

किशोर सिलवाल
(अध्यक्ष)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुनेः-

शाखा अधिकृतः श्री लेख बहादुर कोइराला
कम्प्यूटर टाइपः श्री प्रदिप तिवारी
फाँट

इतिसम्बत २०७६ साल बैशाख १५ गतेरोज १ शुभम.....